

KUNSTIAINED

1.1.Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunste mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides kooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.-9.klassini. I kooliastmes õpetatakse õppeaineid kunst ja tööõpetus lõimitult õppeainena kunsti- ja tööõpetus.

Kunstiainete nädalatundide jaotus klassiti

	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	6.kl.	7.kl.	8.kl.	9.kl.
Kunst	1,5	1,5	1,5	1	1	1	1	1	1
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas. Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4. Üldpädevuste kujundamine

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning

teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada omaõpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teisse.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rollimuusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kiiresti muutuvus ühiskonnas uuenevaid tehnoloogiaid saab rakendada ka kunstiainete õppimisel: hankida ja säilitada infot, hinnata selle adekvaatsust; osaleda

digitaalses sisuloomes (tekstide, piltide, multimeediumide loomisel), seda ainete õpetuslike ja kasvatuslike eesmärkide saavutamisel kasutada; teha koostööd erinevates digikeskkondades; olles teadlik nendes peituvatest ohtudest.

1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutatavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus-ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvat tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika-ja kunstiüritustel.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilist kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvutiklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, muuseumites, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatuselt. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatud, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid täpsustatakse Kostivere Kooli õppekava lisas 2.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmeks on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustatakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnatega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas. Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhindutakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatöona, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikaid, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmäärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksik;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede väljapakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatöök vajalik pind;
- 2) sobiv valgustus ja vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega laud, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatöök ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) muusikaõpetuseks vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi - muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI-salvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

2. Ainekavad

2.1. Muusika

Õppeaine ajaline maht:

I kooliaste – 6 nädalatundi (kõikides klassides 2 tundi nädalas)

II kooliaste – 4 nädalatundi (4. klassis 2 tundi nädalas, 5. ja 6. klassis 1 tund nädalas)

III kooliaste – 3 nädalatundi (kõikides klassides 1 tund nädalas)

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
2. tunneb huvi muusika kui kunstiiligi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
4. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
5. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja **muusikast rõõmu tunda** ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisained:

1. laulmine
2. pillimäng
3. muusikaline liikumine
4. omalooming
5. muusika kuulamine ja muusikalugu

6. muusikaline kirjaoskus
7. õppekäigud

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. **Musitseerimine** on eneseväljendus laulmise, pillimängu, liikumise ja omaloomingu kaudu. **Muusika kuulamisega** arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. **Muusikaloos** tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. **Muusikalise kirjaoskuse** all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilase silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud **õppekäigud** (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, kuulamise oskust, sallivust, paindlikkust üksteise suhtes. Juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Kuna õpilaste võimed on erinevad, tuleb õppeprotsessis seda arvestada individuaalse lähenemise ja diferentseeritud töö kaudu. Individuaalne lähenemine on vajalik ka seetõttu, et õpilasel tekiks õpitulemusena positiivne minapilt ja usk iseendasse. Seda võimaldavad eri raskusastmega ülesanded kõigis muusikalistes tegevustes: laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus. Kindlasti peab julgustama nii andekaid kui ka muusikaliselt vähemvõimekaid.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Läbivate teemade käsitus:

1. Elukestva muusikaharrastuse kujunemine.
2. Muusikaalase info otsimine.

3. Teabekeskond- meediasõnumid.
4. Kodanikualgatus ja ettevõtlikus; osalemine koorilaulus, laulupeo protsessis, kooli ettevõtmistes.
5. Tervis ja ohutus - õige hääle kasutamine, hingamine, muusikateraapia, liikumine, ümbritseva keskkonna ohud- müra, vali muusika.

2.1.3. Õppesisu, õpitulemused ja õppetegevus I kooliastmes

Õppetegevused:

1. ühehäälnelise laulmine ja osalemine koolikooris;
2. meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
3. mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaadipillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
4. kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
5. muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
6. esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
7. muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
8. õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

Lõiming teiste ainetega

Kunstiõpetus – muusika värvimine, kõlavärvidega tutvumine, loodusandide värvimine vastavalt astmete värvile, muusika meeleolu visualiseerimine.

Loodusõpetus – nädalapäevad, kuud, inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogiline eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi. Eesti asend Euroopas. Eesti metsad, järved, Läänemeri, Soome laht, meie naaberrahvad

Matemaatika – Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmise- lahutamise, loendamine, loogika, mälu, muusikapla ülesehitus

Kehaline kasvatus - rüht, rütmis liikumine, muusikalised mängud, arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni. Rütmika. Laulu- ja ringmängud, kehapilli saated, koordinatsioon. Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu

Eesti keel – tähestiku mängud, intonatsiooni muutused, rahvalaul, jutustamisoskus, õigekiri, silbitamine, teksti mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid, liisusalmide ja regivärsside loomine

Käeline tegevus –rütmi- ja plaadipillide käsitlemine

Inimese õpetus – kodu, kodumaa- ja rahvakalendri teemad

Tööõpetus – lihtsamate rütmi- ja plaadipillide valmistamine

1. klass

Muusikateooria:

Muusikalise kirjaoskuse arendamine: lõpumärk, kordusmärgid. Noodijoonestik ja noodid. Takt, taktimõõt, taktijoon. Astmed SO, MI, RA noodijoonestikul.

Muusikalised väljendusvahendid:

Helide pikkused – rütmid ta, ti-ti, paus, ta-a, ta-a-a

Helide kõrgused- meloodia, astmete SO, MI, RA tundmaõppimine ja astmemudelite tajumine kuulmise, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi. Dünaamikamärgid, meetrum.

Laulmine, muusikakuulamine ja muusikalugu:

Laul - salm, refrään, eelmäng, vahemäng, järelmäng

Helilooja, luuletaja

Eesti rahvalaul – regilaul, rahvakalendri tähtpäevad

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. Eesti rahvalaulud, eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel

Muusikaline liikumine: Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. Laulu- ja ringmängud ning tantsud.

Pillimäng: Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või *ostinatodes* laulude saateks.

Omalooming: Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha ja rütmipillidel. Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. Lihtsamate tekstide loomine.

Kuulamine: Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu.

Õpitulemused:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmise, muusikakuulamises, liikumises, pillimängus
2. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga.
3. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.
4. teab peast kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“, „Lapsed, tupp“, „Kevadel“.
5. omandab oskused üksi ja koos teistega musitseerimiseks
6. mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.
7. mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides
8. tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides
9. mõistab järgnevate muusikaliste oskussõnade tähendust:
 - helilooja, sõnade autor-luuletaja, regilaul, rahvalaul, eeslaulja, koor, tants, rahvatants, ballett, peotants, pop-tants
 - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärgid, noodijoonestik, noodivars, noodile, peatusmärk, lõpujoon.
 - rütm, meloodia, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*,
 - salm, refrään, eelmäng, pillimäng, kaasmäng, vahemäng, järelmäng, muusikapala
10. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid
11. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone
12. loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel
13. loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu.
14. Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu
15. Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
16. Teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone.
17. Väärtustab enese ja teiste loomingut.

2. klass

Muusikateooria:

Muusikalise kirjaoskuse arendamine: lõpumärk, kordusmärgid. Noodijoonestik ja noodid. Takt, taktimõõt, taktijoon. Astmed SO, MI, RA, LE, JO ning alumised SO ja RA noodijoonestikul. JO-võti

Muusikalised väljendusvahendid:

Helide pikkused – rütmid ta, ti-ti, paus, ta-a, ta-a-a

Helide kõrgused – meloodia, astmete SO, MI, RA, LE, JO ning alumised SO ja RA tundmaõppimine ja astmemudelite tajumine kuulmise, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi. Dünaamikamärgid, meetrum. Dirigeerimine 2- ja 3-osalises taktimöödus.

Kandle õpetus

Muusikakuulamine ja muusikalugu:

Laul- salm, refrään, eelmäng, vahemäng, järelmäng.

Helilooja, luuletaja.

Eesti rahvalaul – regilaul, rahvakalendri tähtpäevad.

Laulupidu, solist, ansambel, koor

Heliloojad Antonio Vivaldi, René Eespere.

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. Eesti rahvalaulud, eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel.

Muusikaline liikumine ja tants: Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. Laulu- ja ringmängud ning tantsud.

Pillimäng: Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või *ostinatodes* laulude saateks. Kannel

Omalooming: Lihtsate improviseerimise ja kaasmängude loomine keha ja rütmipillidel.

Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. Lihtsamate tekstide loomine. Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel.

Kuulamine: Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine.

Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu.

Õpitulemused:

1. osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmise, muusikakuulamises, liikumises, pillimängus
2. huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielus ning osaleb selles
3. loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel

4. loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu.
5. On omandanud 6- keelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides
6. Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas.
7. Laulab eest rahvalaule ning peast oma kooliastme ühislaulu: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“, „Tiliseb, tiliseb, aisakell“,
8. Laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi.
9. Rakendab pillimängu kaasmängudes
10. Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes
11. Kirjeldab muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat.
12. mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.
13. mõistab 2- ja 3- osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides
14. tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides
15. mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes.
18. mõistab järgnevate muusikaliste oskussõnade tähendust:
 - helilooja, sõnade autor-luuletaja, regilaul, rahvalaul, rahvatants, solist, koor, ansambel.
 - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärgid, noodijoonestik, noodivars, noodile, peatusmärk, lõpujoon, volidid, fermaat, *segno*, *latern*
 - rütm, tempo, meloodia, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*,
 - salm, refrään, eelmäng, pillimäng, kaasmäng, vahemäng, järelmäng, muusikapala
16. Väärtustab enese ja teiste loomingut

3. klass

Muusikateooria:

Muusikalise kirjaoskuse arendamine: lõpumärk, kordusmärgid. Noodijoonestik ja noodid. Takt, taktimõõt, taktijoon. Astmed JO, LE, MI, NA, SO, RA,D, JO´ ning alumised SO ja RA noodijoonestikul. JO-võti. JO-astmerida, RA-astmerida.

Muusikalised väljendusvahendid:

Helide pikkused – rütmid ta, ti-ti, paus, ta-a, ta-a-a, tai-ri, ti-ri-ti-ri

Helidekõrgused – meloodia, astmete JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO´ ning alumised SO ja RA tundmaõppimine ja astmemudelite tajumine kuulmise, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi. Dünaamikamärgid *crescendo* ja *diminuendo*, meetrum. Dirigeerimine 2- ja 3- osalises taktimõõdus.

Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika – solist, duo, duett, ansambel, koor, orkester.

Muusikakuulamine ja muusikalugu:

Laul- salm, refrään, eelmäng, vahemäng, järelmäng. Helilooja, luuletaja.

Muusikažanrid: marss, valss, polka.

Heliloojad Gustav Ernesaks, Wolfgang Amadeus Mozart, Miina Härma

Vokaal- ja instrumentaalmuusika.

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. Eesti rahvalaulud, eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel. Kaanon

Muusikaline liikumine ja tants: Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. Laulu- ja ringmängud ning tantsud.

Pillimäng: Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või *ostinatodes* laulude saateks. Plokkflööt, kannel

Omalooming: Lihtsate improviseerimise ja kaasmängude loomine keha ja rütmipillidel.

Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. Lihtsamate tekstide loomine. Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel.

Kuulamine: Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu.

Õpitulemused:

1. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
2. mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
3. laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
4. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvastellaule;

5. laulab peast kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm”, „Mu koduke”, „Tiliseb, tiliseb aisakell”; lastelaulud „Lapsed, tупpa”, „Teele, teele, kurekesed”, „Kevadel” „Kevadpidu”
6. kasutab keha-, rütmi-ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinatodes*;
7. on omandanud 6-keelse väikekandle ja plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutabneid musitseerides;
8. väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.
9. tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
10. tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
11. loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi-ja plaatpillidel;
12. kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
13. loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
14. kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
15. on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
16. eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
17. eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
18. on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
19. kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
20. väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
21. seostab muusikapala selle autoritega.
22. mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:
23. mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
24. tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
25. mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
26. õpib lauludes tundma JO-ja RA-astmerida;
27. mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
 - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 - muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 - rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*, fermaat;

- laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, *segno*, volt.
28. kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
29. kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

2.1.4. Õppesisu, õpitulemused ja õppetegevus II kooliastmes

Õppetegevused:

1. ühe-ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
2. kahe- või kolmehääline laulmine koolikooris;
3. relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
4. pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
5. kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
6. eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
7. muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
8. esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
9. teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

Lõiming teiste ainetega:

Eesti keel - sõnavara laiendamine, eneseväljendus, teksti tähenduse mõistmine, silbitamine teksti rütmistamisel, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine

Kirjandus – laulutekstide autorid, autorlus

Loodusõpetus - laulud, kuulamispalad, mis on seotud aastaegade, laulud lilledest, loomadest, lindudest, ilmastikunähtustest.

Matemaatika - helipikkused, taktimõõdud, muusikapala vorm, murrud, mälu, seostamisoskus, helipikkused ja –kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused

Võõrkeeled – Võõrkeelsete laulutekstide mõistmine. Itaaliakeelsete muusikaalaste terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega.

Geograafia - riikide asukohad kaardil, omapära.

Kunstiõpetus - ajastud, stiilid, muusika meeleolu visualiseerimine

Ajalugu – Eesti ja erinevate maade kultuurilugu

Füüsika - helilained, kaja, akustika, dünaamika, tempo

Ühiskonna õpetus – kodu, kodumaa, rahvakalendri tähtpäeva, aeg, liiklus, riigid, rahvad

Kehaline kasvatus – õige kehahoid ja hingamine, kehapilli saated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted. Muusikapala ja eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud. Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, rahvatants.

4. klass

Muusikateooria:

Muusikalise kirjaoskuse arendamine: Noodijoonestik ja noodid. Takt, taktimõõt, 4/4. Duur-moll. Nootide tähtnimetused.

Muusikalised väljendusvahendid:

Noodipikkused – rütmid ta, ti-ti, paus, ta-a, ta-a-a, tai-ri, ti-ri-ti-ri, ti-ti-ri, ti-ri-ti, ta-i-ti, pausid, kaheksandikpaus.

Helidekõrgused – meloodia, Astmerida JO-JO´-ni ja RA-RA´-ni tajumine kuulmise, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi. Dünaamikamärgid, meetrum.

Muusikakuulamine ja muusikalugu:

Laul- salm, refrään, eeltakt

Muusikainstrumendid: keelpillid, klahvpillid, puhkpillid, löökpillid

Hääl ja hääleliigid

Heliloojad Rein Rannap, Karl August Hermann, Olav Ehala, Veljo Tormis, Johann Sebastian Bach, Ludwig van Beethoven.

2- ja 3- osaline muusikavorm

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel. Kaanon

Muusikaline liikumine ja tants: Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. Laulu- ja ringmängud ning tantsud.

Pillimäng: Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või *ostinatodes* laulude saateks. Plokkflööt, kannel. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus.

Omalooming: Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha ja rütmipillidel.

Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. Lihtsamate tekstide loomine. Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel. Rollimängud

Kuulamine: Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu.

Õpitulemused:

1. Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.
2. Mõistab 2-, 3- ja 4- osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.
3. Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides
4. mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, eeltakt;
 - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 - muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 - rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, fermaat;
 - latern, *segno*, volt.
5. osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes
6. huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles.
7. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
8. mõistab ja väljendab laudes muusika sisu ning meeleolu;
9. laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
10. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvastelaule;
11. laulab peast kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm”, „Püha öö“
12. oskab laulda duur ja moll helilaadi
13. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinatodes*;
14. on omandanud 6-keelse väikekandle ja plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
15. väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.
16. tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
17. tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
18. loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
19. kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
20. loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
21. kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
22. on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo,

- dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
23. eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
 24. eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
 25. on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
 26. kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
 27. väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
 28. väärtustab enese ja teiste loomingut.

5. klass

Muusikateooria:

Muusika väljendusvahendid: rütm, meloodia, tempo, dünaamika, harmoonia, tämber, vorm

Muusikalise kirjaoskuse arendamine: Helilaadid – duur ja moll, helistikud C-a, G-e ja F-d, pide ja sidekaar. Helistikumärgid, diees, bemoll, bekarr

Muusikakuulmaine ja muusikalugu:

Koor, orkester, dirigent

Eesti rahvamuusika – regilaul, uuem rahvalaul, rahvalik laul, rahvapillid, rahvatantsud.

Heliloojad: René Eespere, Mart Saar, Cyrillus Kreek, Veljo Tormis, Eduard Tubin, Heino Elles, Riho Päts.

Ansambel Ruja

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: laulude õppimine kuulmise järgi või noodi järgi astmenimedega. Eestiga seotud lauluvara omandamine. Mitmehäälse lauluoskuse arendamine. Laulude loomine

Pillimäng: noodi järgi absoluutseid helikõrgusi kasutades, *ostinatod*, laulu saatmine pillidel

Muusikaline liikumine: meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ja vormi tunnetamine ja väljendamine

Omalooming: Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid kaasmängudeks ja *ostinatodeks*.

Õpitulemused:

1. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi

2. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi.
3. Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid.
4. Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike ja kooriliike. Tunneb koorde ja dirigente kodukohas, teab tuntumaid Eesti koorde ja dirigente.
5. Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi ja sümfooniaorkestrit.
6. Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse. Oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi.
7. Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust kasutades muusika oskussõnavara.
8. Mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendus ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.
9. Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides.
10. Seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega.
11. Mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste tähendust ning kasutab neid musitseerides
12. Mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C-a, G-e, F-d tähendust ning kasutab neid musitseerides.
13. Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 - Eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused, helistik, toonika, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud
 - Vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon
 - Tämbel, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid)
 - Tempo: *andante*, *moderato*, *allegro*, *largo*, *ritenuto*, *accelerando*, dünaamika: *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*
14. Arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta. Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara
15. Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmine, pillimäng, muusika kuulamine, liikumine
16. Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles
17. Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades.
18. Oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast
19. Oskab laulda eesti rahvalaulu, sealhulgas regilaulu
20. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat.

21. Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja /või ostinatodes ning iseseisvates palades.
22. Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
23. Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja vormi.
24. Tantsib eesti laulu- ja ringmänge
25. Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu.
26. Laulab peast kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm”, „Kas tunned maad?“, „Meil aiaäärne tänavas“
27. Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

6. klass

Muusikateooria:

Muusika väljendusvahendid ja nende kasutamine

Helilaadid ja helistikud: duur, moll, C-a, G-e, F-d, harmooniline moll.

Muusika kuulmaine ja muusikalugu: Ärkamisaeg, esimesed laulupeod, esimesed eesti heliloojad ja nende loomine. Eesti heliloojad tänapäeval, 20. sajandi levimusika, öölaulupeod.

Gustav Ernesaks.

Soome, Rootsi, Norra, Saamide, Läti, Leedu, Venemaa, Austria, Saksamaa, Ungari, Poola, Suurbritannia ja Iirimaa muusika

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: laulude õppimine kuulmise järgi või noodi järgi astmenimedega. Eestiga seotud lauluvara omandamine. Mitmehäälsel lauluoskuse arendamine. Laulude loomine. Harmooniataju arendamine

Pillimäng: noodi järgi absoluutseid helikõrgusi kasutades, *ostinatod*, laulu saatmine pillidel

Muusikaline liikumine: meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ja vormi tunnetamine ja väljendamine

Omalooming: Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid keha ja rütmipillidel

Õpitulemused:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
4. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
5. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause „Eesti lipp“, „Kui Kungla rahvas“
6. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
7. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
8. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
9. kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
10. eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
11. leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

2.1.5. Õppesisu, õpitulemused ja õppetegevus III kooliastmes

Õppetegevused:

1. ühe- ja kahehäälsuse rakendamine lauldes;
2. kahe- või kolmehäälselne laulmine koolikooris;
3. relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
4. pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
5. isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
6. muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest
7. loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
8. esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
9. teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne)

Lõiming teiste ainetega:

1. Eesti keel – tekstide mõistmine, silbitamine teksti rütmistamisel, sõnavara (sh muusikaline), suuline ja kirjalik väljendusoskus, õigekiri, väitlemine oma seisukohtade põhjendamiseks.
2. Kirjandus – Laulutekstide autorid, teose autor, teksti analüüs.
3. Matemaatika – laulu vorm, taktimõõt, mälu, seostamis- ja põhjendusoskus, paralleelsed helistikud, helipikkused ja-kõrgused, murrud, helide vahelised suhted, võrdlemine, eristamine
4. Ühiskonnaõpetus – Liiklus-, kodu-, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, inimõigused, autorikaitse, ettevõtlus ja konkurents, eetika, moraal, rahvused, riigid ja nende tavad, elukutsevalik
5. Kehaline kasvatus – loomulik kehahoid, hingamine, kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted, eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ja muusika väljendusvahendite kujutamine liikumise kaudu, rahvatants, ladina- ja standardtants
6. Bioloogia – hingamine, häälehoid (ka häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus, tervishoid
7. Loodusõpetus – liikumine, dünaamika, loodusnähtused ja-hääled, jõud
8. Inimeseõpetus – õige, vale, normid.
9. Füüsika – heli ja selle omadused, võnkumine, jõud, müra, elekter seotult elektrofonidega, ohutustehnika.
10. Kunst – muusika meeleolu visualiseerimine, plakatid
11. Ajalugu – Eesti ja erinevate maade kultuurilugu
12. Geograafia – riigid, pealinnad, rahvastik, rassid
13. Võõrkeel – itaaliakeelsete terminite tähenduse mõistmine

7. klass

Muusikateooria:

Helide maailm

Pillirühmad: keelpillid, puhkpillid, löökpillid.

Maailma rahvaste kultuur ja muusika- Araabia, Juudid, Austraalia, Hiina, Jaapan, India, Indoneesia: Bali ja Jaava saar.

Muusika kuulamine, muusikaalase oskussõnavara kasutamine arutlustes.

Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara

Rütm (sünkoop, triool), helilaadid, helistikud, helivältused, tempo, vorm.

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus,

häälehoid ja häälemurre. Ea ja teemakohased ühe , kahehäälsed laulud ja kaanonid ning eesti

ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Jää vabaks Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul põhjamaast“

Pillimäng: Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. Kitarril lihtsamad akordmänguvõtted (tähtnimed). Muusikaliste teadmiste kasutamine musitseerimisel.

Omalooming: Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. Rütmilised ja meloodilised kaasmängud.

Õpitulemused:

1. laulab oma hääle eripära arvestades loomuliku kehahoiuga, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili.
2. Mõistab relatiivsete helikõrguste vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides.
3. Lähtub absoluutsetest helikõrgustest pillimängus.
4. Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid.
5. Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel
6. Teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi.
7. On tutvunud Araabia, juutide, Austraalia, Hiina, Jaapani, India, Indoneesia: Bali ja Jaava saare muusikaga ning suhtub sellesse lugupidavalt.
8. Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamusi ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult.
9. Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus, aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme
10. Oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides, suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse.
11. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes.
12. Kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.
13. Tunneb erinevaid pilliliike ja oskab instrumente kirjeldada.

14. Oskab laulda peast kooliastme ühislaule „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“, „Mu isamaa on minu arm“, „Jää vabaks, Eesti meri!“, „Kalevite kants“.

8. klass

Muusikateooria:

Muusikainstrumendid: klahvpillid, elektrofonid.

Maaailma rahvaste muusika: Hispaania, Ladina-Ameerika, Põhja-Ameerika (Indiaanlased, eskimod, Euroameerika muusika, Afroameerika muusika)

Rock- ja popmuusika: muusikatööstus ja ära, tööstusliku popmuusika algus, rock- ja popmuusika stiilid: Rhythm and blues, Country and western, Rock´n´roll, Briti 1960. Aastate pop- ja rockmuusika, folk rock, reggae, soul, funk, hard rock, progressiivne rock, jazz rock, fusioon, disko, punk rock ja grunge, hiphop, elektrooniline popmuusika, superstaarid. Popmuusika Eestis.

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: Hääle omapära, loomulik kehahoid, hingamine , selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus. Muusikateadmiste teadlikustamine üksi kui ka rühmas lauldes. Laulurepertuaari valimine ja põhjendamine . Ühe ja kahehäälsed laulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud.

Pillimäng: Keha , rütmi ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Kitarri lihtsamad akordimänguvõtted (tähtnimetused). Muusikaliste teadmiste ja oskuste rakendamine.

Omalooming: Improvisatsioonid keha, rütmi ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilised ja meloodilised kaasmängud. Lihtsate laulusõnade välja mõtlemine. Muusikaline karakter läbi loomingulise liikumise kaudu.

Õpitulemused:

1. Laulab oma hääle eripära arvestades loomuliku kehahoiuga, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili.
2. Mõistab relatiivsete helikõrguste vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides.
3. Osaleb repertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti
4. Laulab ea- ja teemakohaseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.

5. Kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui rühmas lauldes.
6. Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel,
7. Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.
8. Laulab peast kooliastme ühislaulu: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“, „Laul põhjamaast“, „Oma laulu ei leia ma üles“.
9. Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus, aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme.
10. Oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides, suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse.
11. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ja väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid.
12. Väljendab oma arvamust kuulatud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult.
13. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevaid ja sarnaseid tunnuseid.
14. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes.
15. Teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi.
16. Kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.
17. Eristab pop- rock- ja jazzmuusikat

9. klass

Muusikateooria:

Muusika esitamise koosseisud: Ansambel, orkester.

Hääl ja hääleliigid-

Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusika.

Muusikateater: ooper, operett, muusikal, ballett.

Eesti muusikateatri arengulugu.

Jazz: Jazz-muusika põhijooned, Jazz i eelkäiad, New Orleansi jazz, dixieland, Chicago jazz, swing, bebop, cool jazz, hard bop, free jazz, jazz rock, jazz 20. Sajandi lõpul ja tänapäeval, jazz-muusika Eestis.

Filmimuusika.

Praktiline musitseerimine:

Laulmine: Hääle omapära, loomulik kehahoid, hingamine , selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus. Muusikateadmiste teadlikustamine üksi kui ka rühmas lauldes. Laulurepertuaari valimine ja põhjendamine . Ühe ja kahehäälsed laulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud.

Pillimäng: Keha , rütmi ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Kitarri lihtsamad akordimänguvõtted (tähtnimetused). Muusikaliste teadmiste ja oskuste rakendamine.

Omalooming: Improvisatsioonid keha, rütmi ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilised ja meloodilised kaasmängud. Lihtsate laulusõnade välja mõtlemine. Muusikaline karakter läbi loomingulise liikumise kaudu.

Õpitulemused:

1. Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme.
2. Laulab ühe-või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast.
3. Mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust.
4. Oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse.
5. Oskab laulda eesti rahvalaulu.
6. Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi.
7. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid.
8. Väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusikaoskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult.
9. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.
10. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes.
11. Teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus.
12. Valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida.
13. Kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.
14. Laulab peast kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“; „Saaremaa valss“.
15. Laulab ea- ja teemakohaseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.
16. Kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui rühmas lauldes.

17. Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel,
18. Esitab popp-, rock, jazz-, filmi- ja lavamuusikat.
19. Eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök, ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise.
20. Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

2.2. Kunst

2.2.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

1. Oma loomingulise potentsiaali tunnetamine ja arendamine, visuaalsete kunstide, väljendusvahendite tundmaõppimine ning erinevate kunstiteoste loomine, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
2. Erinevate mõtlemis- ja tegutsemisviiside kasutamine nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
3. Kunstiteoste ja visuaalse keskkonna analüüsimine, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, oma arvamuse põhjendamine;
4. Esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetiliste, eetiliste, funktsionaalsete ja ökoloogiliste aspektide märkamise;
5. Mineviku kunstipärandi ja nüüdisaegse kunsti tundmaõppimine ja väärtustamine;
6. Kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu seostamine ning kunsti kui kultuuridevahelise suhtluskeele mõistmine, kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine;
7. Põhikooli lõpuks kunsti rolli teadvustamine nii oma elus kui ka ühiskonnas ja visuaalses keskkonnas orienteerumine.

2.2.2. Õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- uurimine ja oma ideede arendamine;
- väljendusvahendite loov rakendamine;
- teadmised visuaalkultuurist;

- mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Avastatakse ja luuakse seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Kunsti mõistmise parandamiseks korraldatakse õppekäikusi muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

I kooliastmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekst ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist.

II kooliastmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöödes. Õpilasi juhatakse ise valikuid tegema (tehnika, teemade valik jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoscuse arenemist.

III kooliastmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töödes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot.

2.2.3. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja kunstis:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;

4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu;

3. klassi lõpetaja tööõpetuses:

- 1) tööõpetuses töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise;
- 2) hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- 3) oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- 4) leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi;
- 5) hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst.

2.2.4. Õppesisu, õpitulemused ja õppetegevus I kooliastmes

I kooliastmes õpetatakse õppeaineid kunst ja tööõpetus lõimitult õppeainena "Kunsti- ja tööõpetus".

Kunsti- ja tööõpetuse õppesisu:

Kunst

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid
Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.

Ideede esitamise kavandid ja mudelid.

Tööõpetus

Kavandamine

Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.

Materjalid

Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.

Töötamine

Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine. Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.

Tööviisid

Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, liimipüstol, naaskel, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisvõtte valik sõltuvalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.

Kodundus

Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitude valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine. Säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

Kunsti õpitulemused:

3. klassi lõpetaja:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Tööõpetuse õpitulemused:

3. klassi lõpetaja:

- 1) kujundab lihtsamaid esemeid;
- 2) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne);
- 3) võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- 4) oskab materjale ühendada ja kasutada;
- 5) modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;

- 6) märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- 7) julgeb oma ideed teostades pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant;
- 8) kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- 9) kasutab materjale säästlikult;
- 10) valib materjalide käsitlemiseks erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid;
- 11) käsitleb enam kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- 12) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökohta korrashoiu üle;
- 13) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- 14) toob õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust;
- 15) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 16) tegutseb säästliku tarbijana;
- 17) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- 18) arvestab ühiselt töötades kaaslasid ja järgib viisakusreegleid.

Kunsti- ja tööõpetuse õpitulemused:

1. klassi lõpuks õpilane oskab:

- säästlikult kasutada materjale ja töövahendeid;
- ohutult kasutada vajaminevaid töövahendeid;
- värvipliatsiga värvimisel jälgida värvitava kujundi kontuurjooni;
- segada värve õpetaja juhendamisel;
- rebida vajalikku kujundit;
- lõigata kontuuri järgi;
- paberit voltida õpetaja juhendamisel;
- voolida lihtsamaid vorme;
- korras hoida oma töövahendeid ja töökohta.

2. klassi lõpuks õpilane oskab:

- kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
- kasutada kääre ja paberist šablooni järgi ise detaile välja lõigata;
- liimiga katta pindu ja teeb liimimistöid korrektselt, hoides puhta töö ja töölauda;
- kujutada figuure;
- teha kollaaži ja voltida paberit;
- esitada oma ideede erinevaid lahendusi;
- välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;

- uurida igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab esmaseid võtteid, kuidas luua ning tarbida säästvalt.

3. klassi lõpuks õpilane oskab:

- meisterdada taaskasutatavast materjalist rahvuslikke esemeid, looduslikust materjalidest, paberist, papist, tekstiilist mänguasju;
- teha raamatuillustratsioone, temaatilisi kaarte;
- oskab nimetada põhivärve;
- oskuslikult kasutada šabloone;
- paberist vitraažiavasid välja lõigata lõiketeradega;
- voolida savist esemeid;
- kasutada nõela ja niiti, teha sõlme, punuda paelu;
- ketti heegeldada;
- vajaliku töö teostamiseks leida ideid internetist;
- esitada oma ideede erinevaid lahendusi;
- rakendada kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid ning välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- rakendada oma töödes mitmesuguseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- eristada erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne) ning võrrelda nende üldisi omadusi;
- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- käsitseda enam kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- kasutada olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte
- uurida igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuurinähtuste üle;
- teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest.

Kunsti- ja tööõpetuse õppetegevused:

Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele.

Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.

Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.

Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

2.2.5. Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja –huvet, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöödes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

2.2.6. Õppesisu, õpitulemused ja õppetegevus II kooliastmes

Õppesisu:

Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.

Kompositsiooni tasakaal, pinget, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamiseõpetus.

Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.

Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.

Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).

Õpitulemused:

4. klassi lõpuks õpilane:

- kujutab inimest paigalasesendis;
- jälgib pinna katmisel kujutise kontuuri;
- segab põhivärvidest II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul);
- kujutab esemeid kahel horisontaalsel abijoonel (ees, taga);
- lõikab paberist ettejoonistatud detaile.

5. klassi lõpuks õpilane:

- kasutab õpitud tehnikaid kunstitööde loomiseks;
- kujutab inimest liikumises;
- tõstab oma töödes tegelasi ja objekte esile suuruse, asukoha ja värvi valiku abil;
- väljendab osalise kattumise abil esemete ja figuuride paiknemist üksteise suhtes ees- ja tagapool, keskel;
- võrdleb oma ja kaaslaste töid (leiab peamised tegelased/objektid, toob esile sarnasusi ja erinevusi);
- osaleb vestlustes rahvuskultuuri ja -kunsti teemadel (kodukandi rahvariided jne).

6. klassi lõpuks õpilane:

- kasutab töövahendeid ja -materjale tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt;
- arvestab inimese täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel;
- kujutab temaatilistes töödes värvide abil tegevuse aega ja kohta;
- loob kujutatavale sisult ja vormilt sobiva tausta;
- väljendab kujutatava suuruse muutumise abil selle paiknemist pildiruumis ees- ja tagapool;
- kasutab taaskasutatavaid materjale oma töö teostamisel;
- tunneb ja liigitab vaadeldud kunstitöid (skulptuur, maal, graafika).

Õppetegevused:

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel.

Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.

Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja nende loov kasutamine.

Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.

2.2.7. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
- 2) tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 10) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

2.2.8. Õppesisu, õpitulemused ja õppetegevus III kooliastmes

Õppesisu:

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraheerimine, deformeerimine jne). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.

Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt).

Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisuus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.

Õpitulemused:

7. klassi lõpuks õpilane:

- leiab vaatluse ja võrdlemise teel inimese ameti olulisi tunnuseid (keskkond, riietus, töövahendid) ning väljendab neid temaatilistes töödes;
- segab ja kasutab maalimisel värvide eri toone;
- loob eri vahenditega mitmesuguseid pinnamustreid;
- teeb kollaaži;
- tunneb ja liigitab vaadeldud kunstitöid (skulptuur, maal, arhitektuur, graafika);
- mõistab originaali, reproduktsiooni ja võltsingu olemust;
- märkab kujunduselemente keskkonnas.

8. klassi lõpuks õpilane:

- leiab vaatluse ja võrdlemise teel inimese vanust ja näoilmeid kõige enam iseloomustavaid tunnuseid ning väljendab neid temaatilistes töödes;
- eristab õpetaja suunamisel pildi koloriiti, oskab seda kirjeldada;
- kujundab ornamenti (sh rahvuslikku), nimetab selle traditsioonilisi ja nüüdisaegseid kasutusvõimalusi;
- oskab joonestada maja plaani ja ruumide paigutust;
- eristab etenduses esinevaid eri kunstiliike (visuaalne kunst, muusika, liikumine);
- eristab kultuurinähtusi ja kunstiliike (sh karikatuur, šarž, grafiti).

Õppetegevused:

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.

Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

Töö kavandamine, tegemine, esitlemine ja analüüsimine.

Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.

Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunsti näitustele ja kunstisündmustele.

Ekspositsiooni arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.

Infootsing erinevatest teabeallikatest.

Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.

Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest lähtudes.

9. klassis õpitakse kunstiajalugu.

Õppesisu

- kunstiajaloolise perioodi ajaline määratlus
- ajalooline, majanduslik ja kultuuriline taust
- arhitektuuri eripära

- kujutav kunst
- tarbekunst, filmikunst, fotokunst
- tähtsamad kunstimälestised
- tähtsamad kunstnikud ja kunstikoolkonnad
- seosed tänapäeva kultuuri ja kunstiga
- õpilaste loominguline tegevus

– kunsti mõisted ja valdkonnad, kunsti tekkimisteooriad, kiviaja kunst, vana-mesopotaamia kunst, vana-egiptuse kunst, kreeta-mükeene kunst, vana-kreeka kunst, etruski kunst, vana-rooma kunst, vana-kristlik kunst, bütsantsi kunst, vana-vene kunst, romaani kunst, gooti kunst, keskaegne kunst Eestis

– renessanss, manerism, barokk-kunst, renessanss- ja barokk-kunst Eestis, rokokoo-kunst, klassitsistlik kunst, romantism, realism, impressionism, india-, hiina-, jaapani- ja vana-ameerika kunst

– modernismi mõiste, postimpressionism, juugend, rahvusromantism ja sümbolism, fovism, ekspressionism, eesti kunst 20. sajandi alguses, kubism, futurism, abstraktsionismi teke ja levik, nativism, sürrealism, funktsionalism ja konstruktivism, sotsrealism, eesti kunst 20. sajandil, abstraktne ekspressionism, popkunst, minimalism, kaasaegne kunst

Õppekirjandus

L. Leesi Kunstilugu koolidele AVITA, 2003

Soovituslik kirjandus:

- T. Viirand "Kunstiraamat noortele" Kirjastus KUNST, Tallinn, 1984